

RAADSVERGADERING d.d. 19 december 2019

Zaaknummer	Z-18-043342
Voorstelnummer	DOC-19-200613
Onderwerp	Evaluatierapport beleid huisvesting buitenlandse werknemers
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Harry Nederpelt
Afdelingshoofd(en)	Mandy Postma

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 26 november 2019;

gelet op de motie in de raad van Medemblik van 14 december 2017;

overwegende dat de raad een controlerende en kaderstellende rol heeft;

gelezen het rapport 'Huisvesting van buitenlandse werknemers in Medemblik, een evaluatie van het gemeentelijk beleid' van onderzoeksbureau Rigo Research en Advies, d.d. 10 september 2019 met de daarbij behorende infographic;

b e s l u i t

1. In te stemmen met het rapport 'Huisvesting van buitenlandse werknemers in Medemblik, een evaluatie van het gemeentelijk beleid' van onderzoeksbureau Rigo Research en Advies, d.d. 10 september 2019 met de daarbij behorende infographic;
2. Het college opdracht te geven de aanbevelingen uit het rapport uit te werken tot een nieuw beleid voor de huisvesting van buitenlandse werknemers;

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 19 december 2019.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Evaluatierapport beleid huisvesting buitenlandse werknemers.

Aanleiding

Op 14 december 2017 nam u een motie aan waarin u het college opdroeg het huidige beleid voor de huisvesting buitenlandse werknemers te evalueren. Het evaluatierapport is opgeleverd.

In dit voorstel vragen wij u in te stemmen met het rapport. Daarnaast vragen wij u om het college op, basis van de aanbevelingen uit het rapport, opdracht te geven om een nieuw beleidskader uit te werken.

Dit raadsvoorstel volgt de volgorde van de aanbevelingen uit inleidende hoofdstuk van het rapport. De infographic heeft, vanwege het beeldend karakter ervan, een andere vorm en opzet: start linksboven met de instroom van buitenlandse werknemers en het (economisch) belang. Rechts volgen de overige aanbevelingen die gezamenlijk moeten leiden tot meer huisvestingsmogelijkheden (= nieuw beleid).

Voorstel

1. In te stemmen met het rapport 'Huisvesting van buitenlandse werknemers in Medemblik, een evaluatie van het gemeentelijk beleid' van onderzoeksbureau Rigo Research en Advies, d.d. 10 september 2019 met de daarbij behorende infographic;
2. Het college opdracht te geven de 10 aanbevelingen uit het rapport uit te werken tot een nieuw beleid voor de huisvesting van buitenlandse werknemers;

Beoogd resultaat

Met het onderschrijven van de aanbevelingen uit het evaluatierapport ronden wij de evaluatie af. De aanbevelingen zijn de basis voor een nieuw beleid huisvesting buitenlandse werknemers voor de gemeente Medemblik.

Uitgangspunt in dit dossier is dat we een leefbare gemeente willen blijven. Leefbaar voor onze inwoners en leefbaar voor buitenlandse werknemers. Zowel de kwaliteit van de huisvesting als die van de kernen staat hierbij voorop.

Argumenten

Algemeen:

Wij werken samen aan een leefbare gemeente waar het prettig wonen, werken en recreëren is

Als we het hebben over samenwerking, dan hebben we het ook over het met elkaar vinden en faciliteren van goede oplossingen. Alleen door samen met inwoners en ondernemers op te trekken dragen we bij aan een goede huisvesting voor buitenlandse werknemers. Uitgangspunt hierbij is een leefbare gemeente. Zowel voor onze inwoners, als voor buitenlandse werknemers. Hier moeten we in het beleidsvormingsproces rekening mee houden.

Goede huisvesting van buitenlandse werknemers is meer dan het regelen van een slaappleats
Het gemeentelijk beleid heeft zich tot nu toe vooral gericht op het realiseren van voldoende (taakstelling 1000) kwalitatief goede huisvesting. Er zijn echter ook andere beleidsterreinen en aspecten die samenhangen met dit dossier. De evaluatie benadrukt dit.

Goede huisvesting is niet alleen een zaak van de gemeente Medemblik

Duidelijk is dat samenwerking nodig is om het vraagstuk van huisvesting van buitenlandse werknemers op te kunnen lossen. De behoefte aan buitenlandse werknemers houdt niet op bij onze gemeentegrens. Door waar het kan het huisvestingsvraagstuk regionaal op te pakken, creëren we een gelijk speelveld. De focus ligt hierbij in eerste instantie op het verkrijgen van inzicht in de regionale behoefte en een uniforme manier van inschrijven. Dit neemt niet weg dat lokaal maatwerk mogelijk moet blijven. De individuele raden bepalen immers de kaders.

Argumenten per aanbeveling (op volgorde van het rapport):

1.1 Buitenlandse werknemers zijn belangrijk voor de gemeente Medemblik

Buitenlandse werknemers hebben een grote economische waarde voor ondernemers en bedrijven in onze gemeente en de regio. Het vinden van voldoende (tijdelijk) personeel is een belangrijke factor voor bedrijven. Veel sectoren maken gebruik van buitenlandse werknemers, onder andere de agrarische sector, bouwbedrijven, installatiebedrijven in verduurzamingsmaatregelen. Onvoldoende faciliteren van huisvesting is van invloed op het vestigingsklimaat, de economie en de werkgelegenheid.

2.1 De raad bepaalt de ruimtelijke kaders

Met heldere kaders stelt u initiatiefnemers in de gelegenheid om kwalitatief goede huisvesting te realiseren.

2.2 Hiermee stellen we de gebruikers van het beleid centraal

Eén duidelijk kader verbetert de inzichtelijkheid en vergroot het gebruiksgemak. Inwoners en initiatiefnemers weten welke voorwaarden wij stellen aan huisvesting (wat mag er?) en hoe het proces van een initiatief loopt (hoe werkt het?). Voor raad, college en ambtenaren is het duidelijk hoe aanvragen en verzoeken worden getoetst.

3.1 De huisvestingsopgave hangt samen met de omvang en samenstelling van de groep in de gemeente/regio verblijvende buitenlandse werknemers

Inzicht op aantallen buitenlandse werknemers is nodig. Door lokaal en regionaal de behoefte in beeld te brengen en regelmatig te actualiseren kunnen wij ons beleid hierop continu bijsturen. In West-Friesland is inmiddels opdracht verleend voor een regionaal onderzoek naar aantallen buitenlandse werknemers. De eerste resultaten hiervan verwachten wij in januari 2020.

4.1 Aan iedere situatie is een specifieke woonbehoefte gekoppeld

Zowel landelijk als regionaal onderzoek bevestigen het beeld dat de behoeften van de buitenlandse werknemers afhangen van de verblijfsduur (Routekaart naar goede huisvesting voor EU-arbeidsmigranten 2019, Expertisecentrum Flexwonen en De kwalitatieve vraag naar huisvesting buitenlandse werknemers in de Kop van Noord-Holland/regio Noord-Holland Noord in beeld, Expertisecentrum Flexwonen, november 2018). Er is een groeiende groep buitenlandse werknemers die zich hier permanent vestigt (long-stay). Zij zijn aangewezen op de reguliere

woningmarkt. Wij nemen dit aspect mee in ons reguliere woonbeleid.

4.2 Het meenemen van onderscheid in de duur van het verblijf in het beleid vergemakkelijkt registratie en toezicht

5.1 Een terughoudend beleid vergroot het risico op illegale en onwenselijke situaties, bijvoorbeeld in woonwijken

Als we niet meer mogelijkheden bieden voor tijdelijke huisvesting, vergoot dit de kans dat er huisvesting plaatsvindt op minder gewenste locaties zoals in woningen.

6.1 De raad heeft een kaderstellende rol

Op dit moment is er sprake van een ongebruikelijke situatie, waarin de raad zich ook bezig houdt met het toetsen van individuele principeverzoeken (= uitvoering). Door als raad de kaderstellende rol op te pakken, brengen we het proces weer binnen de normale politiek-bestuurlijke verhoudingen. Dus: De raad stelt de kaders en controleert het college. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid.

7.1 Hiermee voorkomen we dat er naar onwenselijke tijdelijke noodoplossingen wordt gezocht

De interviews die voor het evaluatieonderzoek zijn gehouden, bevestigen het beeld dat naar andere oplossingen wordt gezocht als de besluitvorming te lang op zich laat wachten.

8.1 Hiermee stellen we de gebruikers van het beleid centraal

Deze aanbeveling is een aanvulling op aanbeveling 2. Eén helder beleid met daarnaast een goede informatievoorziening gericht op de belanghebbenden bij dit beleid verbetert de inzichtelijkheid.

9.1 Inschrijven is van groot belang voor de veiligheid van de bewoners

Inschrijven is niet alleen een wettelijke verplichting: het verbeteren van de inschrijvingen is ook van belang voor de veiligheid van bewoners. Als er brand is en er staan geen mensen ingeschreven op een adres, dan gaat de brandweer er van uit dat er geen mensen in het pand wonen. Daarnaast draagt een goede registratie bij aan het voorkomen van identiteitsfraude, het in beeld krijgen van illegale huisvesting en het tegengaan van uitbuiting.

9.2 Door een regionale aanpak krijgen we beter inzicht in de dynamiek van buitenlandse werknemers

De huisvesting van buitenlandse werknemers stopt niet bij de gemeentegrens. Door in samenwerking met andere gemeenten in Westfriesland de registratie op een uniforme manier aan te pakken, krijgen we ook inzicht: waar verblijven ze en waar werken ze? Dit helpt ons om meer grip te krijgen op het vraagstuk van de huisvesting en voorkomt dat buitenlandse werknemers onder de radar verdwijnen naar een gemeente waar de inschrijving minder goed geregeld is.

10.1 Hiermee kunnen we onze aandacht verschuiven van actie achteraf naar actie aan de voorkant

Deze aanbeveling is niet los te zien van de andere aanbevelingen. Voldoende inzet op inschrijving en handhaving is nodig om zaken pro-actief (aan de voorkant) te kunnen signaleren, in plaats van achteraf in actie te komen. Dit vraagt om voldoende

huisvestingsmogelijkheden.

11.1 Het evaluatierapport maakt duidelijk dat herziening van het huidige beleid nodig is

De aanbevelingen uit de evaluatie zijn een eerste stap richting nieuw beleid.

Kanttekeningen

Algemeen:

De huisvesting van buitenlandse werknemers is een complex vraagstuk waarvoor een integrale aanpak nodig is. Het zoeken naar gedragen oplossingen vraagt tijd. De bij dit raadsvoorstel toegevoegde tijdlijn gaat uit van het meest positieve scenario. De praktijk is meestal weerbarstiger.

3.1 Voor regionaal beleid is er op dit moment onvoldoende draagvlak bij de andere Westfrieze gemeenten

In mei 2019 informeerden wij u over de stand van zaken in de regio. We gaven toen aan dat we blijven streven naar een gemeenschappelijk regionaal uitgangspunt op basis waarvan we op lokaal niveau zaken verder uitwerken. Voor een gezamenlijk regionaal beleid is er op dit moment onvoldoende draagvlak bij de andere Westfrieze gemeenten. We zijn wel gestart met een regionaal behoeftenonderzoek voor alle Westfrieze gemeenten. Wij hopen dat de resultaten hiervan een aanleiding zijn voor verdere regionale samenwerking op dit dossier.

9.2 Voor uniforme registratie gebaseerd op Model Westland is er regionaal draagvlak bij gemeente Koggenland, Opmeer en Hollands Kroon

In deze drie gemeenten is de eerste samenwerking met ondernemers, met een collectieve registratie een feit. Er is echter nog wel een lange weg te gaan. Inmiddels werken wij in samenwerking met deze drie gemeenten ook aan de voorbereidingen voor invoering van een uniform registratiesysteem. Hoorn en de SED volgen naar verwachting later. Vanwege het grote belang van een goede registratie wachten wij niet tot de andere gemeenten zo ver zijn.

Financiën

U stelde voor 2020 het volgende budget beschikbaar voor dit dossier (raadsbesluit 7 november 2019):

1. € 50.000,- voor het ontwikkelen van nieuwe beleidskaders en het stimuleren van de huisvesting voor buitenlandse werknemers;
2. € 168.000,- voor het invoeren van een uniform registratiesysteem, geïnspireerd op Model Westland.

Uitvoering/evaluatie

Met dit raadsbesluit ronden wij de evaluatie van het huidige beleid af. De aanbevelingen uit het rapport leveren bouwstenen op voor nieuw beleid.

In Q1 2020 zijn de onderzoeksresultaten van het regionale kwantitatieve onderzoek bekend = bouwsteen nieuw beleid

In Q1 2020 zetten we een communicatie/participatietraject op. We gaan in gesprek met verschillende belanghebbenden om zo bouwstenen te verzamelen voor nieuw beleid

In Q1 2020 analyseren we de bouwstenen die we verzameld hebben

In Q1 2020 ontwikkelen we het beleid

In Q2 2020 toetsen we het conceptbeleid (= botsproeven doen)

In Q2 2020 bieden we het beleid ter vaststelling aan

Communicatie

Over de vaststelling van dit raadsbesluit maken wij een persbericht. Daarnaast werken we aan een communicatie/participatieplan om bouwstenen te verzamelen voor het nieuwe beleid.

Bijlagen

1. Rapport 'Huisvesting van buitenlandse werknemers in Medemblik, een evaluatie van het gemeentelijk beleid', onderzoeksbureau Rigo Research en Advies, d.d. 10 september 2019;
2. Infographic 'Huisvesting van buitenlandse werknemers in Medemblik, een evaluatie van het gemeentelijk beleid', onderzoeksbureau Rigo Research en Advies, d.d. 4 oktober 2019;
3. Tijdlijn

Raadscommissie d.d. 9 december 2019